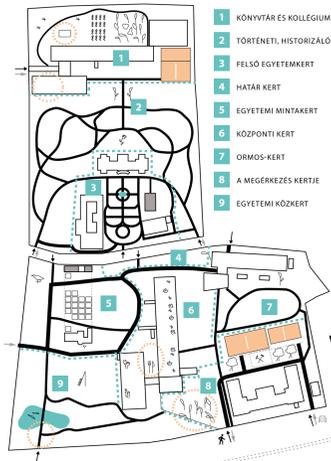

9 KERT HEKTÁRON

- 1 KÖNYVTÁR ÉS KOLLEGIUM KERT
- 2 TÖRTÉNETI, HISTORIZÁLÓ TÁJKERT
- 3 FELSŐ EGYETEMKERT
- 4 HATÁR KERT
- 5 EGYETEMI MINTAKERT
- 6 KÖZPONTI KERT
- 7 ORMOSS-KERT
- 8 A MEGÉRKEZÉS KERTJE
- 9 EGYETEMI KÖZKERT

1 Az Entz Ferenc könyvtár és kollégium kertje.

A Balázs Pál által tervezett épületegyüttest az ortogonális tengelyre szervezték, és a szikár kubusok jellemzők. Az építészeti kompozícióban visszafelé fordított négyéves korában épült „A” és „K” épület részletei megőrzésére, ám az ősszel készült, kevésbé plasztikus, helyenként kissé szomatikus. Ez a helyszín mindenféle feladatra, humanitárius sornal. A kert az arborétum látogatónak érdeklődésből jelenik meg, és a hely sokkal inkább a hallgatók. A kollégium feletti területet nekik szánják: ősszel és tavasszal, amikor az idő engedi, legyen hely a szabados öszezűnő, együtt émi, beszélgetni, tanulni. Az új pléniórással mellett díszlámpák, díszlámpák és mandulák valamint szőlőfűfűkkel az épületegyüttesen rólón geometrius rendben, szabályos sornokban kialakított „ültetvény” ad rusztikus, otthonos hangulatot. Felengedett virágos mezőbe nyírt ösvények lazítják a látványt. A parkolók átelyezésével a könyvtár épület földszinti pillérei között szintén kialakított egy fedett-műtő, jó hangulati, a felső teraszhoz képest kevésbé intim, szobogóbb közönségi tere.

2 Történeti, historizáló ódon tájkert

A főszerep itt a növényeké, a kertészhöz magában nincs épület. A Ráde Károly által megőrzött kert ma is éri egykori pompáját, alapvető megőrzésre tehát nincsen szükség. Az egykori ösvény-nyomvonalak zömét helyreállítjuk, a Ráde által eredetileg tervezett rozáriummal együtt, amely úgy visszakapcsolódik a kert vérgörbéjére. A kert északi tengelyében a gömbömgé fasor hiányzó elemi pótoljuk.

3 Felső egyetemkert

A kert fő szervező eleme a Sturm Károly tervezte, francis kiskastély hangulatot árasztó, mostani elhanyagoltságában klasszikus eleganciát sugárzó „J” épület, ennek a historizáló kerethez jellemző, geometrius formavilágát pleasure ground-ként, amelyet eredetileg két oldalán is térfelhatárolt. Első lépésként az eredeti parkgeometriát és a szimmetriát állítjuk helyre az egykori „M” épület helyére tervezett oranzsívával, amelyet kortárs építészeti megfogalmazásban képzelünk el, és amelynek teralképző szerepe mellett funkcionális hámpóoló szerepe is van. Az „J” épület is helyszínen megőrzött, visszakötődik ide az egyetem főgázgázgázgáz, a földszinten pedig egy kávézó is helyet kap. Az „M” és „J” épületek rendbehozatalát és ezáltal eredeti karakterük megőrzését is kívánatos lenne.

4 Határ kert

A mediterrán gyűjteményt is befoglaló keskeny zóna kitüntetett helyét, mert a felső kert felvezető egyik kijáratát is tartalmazza, a „K” épület száma, akik az „A” épületbe titán tervének be, ez a legelső átjárás pont a Ménéz út felé. A kiserchitektúra rendezésén túl a legelső kijáratra való jobb rávezetés és az orientációs lehetőség javítása is fontos tendenciák a kertben.

5 Egyetemi mintakert

A Rerich Béla által tervezett, arts and crafts állású azelőtt egykori kazánház az arborétum egyik jellegzetes részét – gőngyemec, amely gondos építészeti és fizikai megőrzést és rehabilitációt követően kertjének fő szervező elemévé válik. Az épület új tömege egy a Ménéz út kerítésig húzó fasort indít el, amely egyrészt vidékes hangulatot idéző, új bokor ágazatok szervesednek. A fasort lezárásaként, az arborétum tégla kerítésének tövében, a mediterrán és a bambuszgyűjtemény közé egy fedett-műtő pavilon épül. A Szűret utca melletti részekben, beleértve a bambuszgyűjtemény területét, szükségessé látjuk a növényzet – különösen a cserjezóna – rendezését, ez az átállás javításának évenkénti történetében. És maga a Rerich-ház? Minden arborétumnak kell egy kis botanika, hogy magadál válassz egy picit az életről. A megmaradt „omort” felújítva kedves utat alakítunk ki, ahol kizárólag az egyetem által termelt különleges dísznövény fajták – tavasszal esetleg palántákat – árulnak. Ezen felül Az Arborétum területén készült ajándéktárgyak szerzéséhez is ide látogathatók, de az MME közönséi is belenélkül a kintalata.

6 Központi kert – egyetemert a „K” épület környezetében

Az első itt megőrzött Balázs Pál tervezte épület a hazai brutalizmus építészeti stílusának egyik legzesebb példája. Különlleges karakterét nagyvonalú, mégis érzékeny részletekkel gazdagított formálása adja, melyet mára tovább gazdagít a plasztikus betonhasználat és a dús burjánzó vadnövény és virágok kontrasztja. Nagyon fontos tehát az épület Villányi út homlokzatán a jellegzetes vasbeton lamellák javítása, rendeltetése és a fa vedlőfolyányzat elválasztása. További kritikus alkatrészt a jelenlegi „Gyümölcsudvar”, amelynek mostani, kissé elhanyagolt sikátorú idező karakterét alapvetően megőriztük. Kompozíciókban ez az egyébként jó arányú, vidét terület – a bent hétfős és mellette szomszédoságban – közönségi- és étkező udvarra alakul, a robosztus beton homlokzatokat ellensúlyozó kültéri deszka fapadlós és fiatalos bitórokkal, deás növényekkel. A központi épület mintegy 1200 m² könnyen megközelíthető lapostetővel rendelkezik. A nyugati szárny tetőjére a Dísznövénytermesztési és Dendrológiai Tanszék által egykoron fenntartott ültető és nem utolsósorban kaktusz gyűjtemény teleptük vissza nagyobb terjedelmében, szakkulens növényekkel kiegészítve. Az É-D irányban hosszan elnyúló keleti szárny tetőjén kísérleti ágazatokat hozunk létre, amelyekben különböző ültető közegek, vastagságok és vegetációk tesztelésé, monitorozása folyhatna.

7 Ormos-kert

Az Ormos Gyula által mesterien megkomponált kert a Szendrői Jenő és Lauber László által jegyzett „A” épület védő ölelésében húzódik, annak melletti párhuzal. A modernizmus rusztikusabb, érzékenyebb vonalait képviselő építészeti megoldások a kertben hasonlóan kisebb „arborétum-részekre” szorul. Az íves földszinti terebben egy csoportmunkára, tanulásra alkalmas közönségi tér kap helyet. A kiserchitektúra, az épület melletti üvegűzűk és a szakszaktöréjes öntözrendszer – a felső kertéhez hasonlóan – megőrzünk.

8 A megérkezés kertje – főbejárat

Minden reggel ide érkezik meg az egyetem polgárainak legnagyobb része. Ki biciklivel, ki gyalog a Ménézről, ki a Tas vezér utca villamosgázgázgázból 6-7-esdel vagy 17-esdel. Tervünkben a „K” épület előtti terület fogadótér és gyűlésközéphez, ahol mindenki találkozik, örök után megvárják egymást a barátok, diplomaszűtőkre a családtagok átadják a virágokat, fotózkodnak a végzős évfolyam. Ez nem az autók helye. A szükséges parkolókat a „B” épület bontásával egy felleg terebe süllyesztett mélygarázshoz helyezük, amelyek tetőjére megőrzött kővelten visszatérünk a sportpályára. Az arborétum fontosságához szükséges esővízgyűjtő és rekonstrukciós szennyvíz-épület is ide csoportosítva kap helyet. Behatárolja a „G” és „C” épületek közötti lehet az újonnan megnyitott, Villányi út keleti kapu keresztül. A haladás egyirányú, távószóró a jelenlegi bejárati kapun, a „G” épület nyugati homlokzata előtt elhaladó lehet elhagyni a campusot. A fogadótér burkolatának és kerítésének elemeként fröcsögés, esetleg a megőrzendő elengedhetetlen fontosság. A fogadótér burkolatán öszezűző csapadékvíznek a burkolt felületek alatt kialakított szikkasztókban, illetve a mellette kialakított esőkerthben való öszezűjűtése – megőrző szűrés és tisztítás mellett – hozzájárulhat a kert vízgazdálkodásának javításához.

9 Egyetemi közkert – városi leisure ground

Az arborétum délnyugati „sarkában” húzódo park két szervezőelv mentén újul meg. A kertben található kis méretű megnövekedett, legnagyobb mélységű árnyos kiterjedésben, legalább 2 méterben határozzuk meg. Így a tavaszi ökoszisztémája stabilabb lehet, továbbá a markáns vízfelület város- és kertépítészeti szempontból is a környék kedvelt ékecskéje válhat. A Villányi út bejárati közeli a Szűret utcahoz közlekedni új megőrzünk, és a belépes tengelyét, melyet a két itt álló oszlopos ösvény közé jelöl ki, megőrzünk az Egyetemi minták a (5, 6) földszinti útjára. Ez az átjárás egy hullámteret a tavat is átvezet. Az arborétum É-D irányú vérgörbéje egy felirattal, tehermentessé, miközben térkapcsolata is artikulatúbbá válnak.

Nagyterület, közel 430 m² - es esőkeretet hozunk létre a főbejárati tér D-i oldalán, visszatartva a burkolattól felület csapadékvíz egy részét. Az esőkeretben szikkasztócsövekkel és fotokabon törő kövekkel borított felületet alakítunk ki. Széles túróképeségű évelőkkel, vadregényes, termeszűtővel hat, szűres felület hozunk létre „K” épület beton homlokzatának ellenpompájáért.
 Öntözésben

A Budai Arborétum egyedülálló Magyarországon. Nincs még egy ilyen gyűjteményes kert hazánkban, mely nemcsak különleges taxonokkal, hanem építészeti alkotások terén is sokoldalú válogatással büszkélkedhet. Ritka „egyedtársítások” helye ez az ember által lehatárolt tágas park, ahol különféle korok és funkciók épített lenyomatái magasodnak a pompázatos fa- és növény példányok társaságában. Ahogyan a növényvilágban is, úgy az itt álló, különböző stílusú épületek között is vannak „közönségkedvencek” és első pillantásra kevésbé nagyra bicskelt „példányok”. Pályamunkánkban szeretnénk rávilágítani arra a fontos szempontra, hogy a diverzitás a bioszférán és a társadalmon túl épített környezetünkben is fontos és megbecsülendő érték.

Az arborétum megőrzésének első feladatát definiáltuk a közel kilenc hektáros terület főbb egységeit; kilenc kertre: A nagy egész szervező részét alkotó minden egyes kertrészre mint önálló kompozíciós egységre tekintünk, ahol az egyes épületek a növényzettel egyenrangú, tér- és karakter szervező elemek, melyek a flórával egyedi viszonyban állnak, s ahhoz hasonlóan megbecsülésre érdemes és folyamatos gondozásra szorulnak. A korábbi és az új kertek egy részében van átíród. Az arborétumnak vannak olyan jó állapotban megmaradt, jól működő egységei, amelyeknél csak kisebb beavatkozások, pótlások, javítások szükségesek, míg akadnak olyan kertrészek is, ahol komolyabb átszervezéseket eszélünk. Valamennyi egység kialakítása kapcsán elmondható az is, hogy az arborétum fejlesztési koncepciójában meghatározott, különböző prioritású beavatkozások létfontosságával mi is azonosulunk, azokra megoldandó feladatokat tekintünk.

BURKOLATOK ÉS KISARCHITEKTÚRA

A „G” épület mögötti terület nagyokkora követ felszedjük, és az autós forgalmi útvonalakra lerakjuk, mind az alsó, mind a felső kertben. Az alsó és felső kert kisebb forgalmi sávtípusait természetes anyagú kisméretű kockakövekből, nyitott fugával képezzük el, szintén a csapadékvíz helyben történő hasznosulásának érdekében. A legjellegzetesebb burkolata szőrt ázzunk. A nagyobb egyelőzőfogalmi útvonalakon valamint a főbejárati mögötti téren öntött beton burkolatok képezzük el, helyenként fő barokkoskál – lisd a lenti megérkezés tere, a parkolók, kitüntetett pontok. A fajtajelölésre néhol kreatív, burkolata öntött megoldásokat is el tudunk építeni. Mindenhol fém lábazatot alkalmazunk. A felső kert jelenleg üresen árvalkódó növénytarló kövényeit újra használatba vesszük.

Az utcabútorok esetén hierarchiát határozzunk meg. A nagy számban használt alapvető típusbútorok (támasz ülőpadok, kis- és nagyokkora asztalok, pergelők) kapcsán a révil Nóla cég termékeit közül választottunk. Vannak azonban olyan kitüntetett helyek, ahol különlegesebb, az adott ténz situációra egyedileg tervezett konstrukciók kerülnek – jó analógia erre a „K” épület melletti egyik hársfát körbevezető tanulópad, vagy a Hello Wood táblákon készült objektumok. A parklámpák a mostani gömbölgé hangulatát kortárs formában feléző Lampas termékek.

nóla* Parco támasz pad, kőasztal és támasz székek
 nóla* Lángbontó modulláris bútorcsalád
 nóla* Parco pergelő

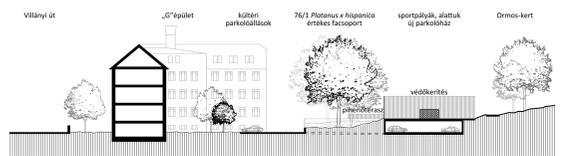
A KTD-ben 19-es számmal jelzett nagyméretű kövényét, a felsőkert gyalogos bejáratiának tengelyében, a rekonstruált partnek a centrumába helyezük és változó egyvonalakat illesztünk bele. A 20-as jelzetű Bereczki Máté szobráit és a kőpadokat az „E” épülethez vezető bazalt úton kialakított félköríves beugróban helyezük el. A 42-es jelzetű Mathiasz János szobráit szintén a felső kertbe, a szoborpark részbe helyezük el, a 22-es jelzetű Almási Elemér szobra mellé.

Az irányító táblarendszert kapcsán fontos megjegyeznünk, hogy számunkra az arborétum megőrzésére ezen pályázat keretei között elsősorban a terület kert- és tájépítészeti koncepciójának újrarendelést jelenti. A jelenleg égiszes vizuális arculattal nem rendelkező botanikus kert számára szükséges feladatunk gondolkodni egy külön arculattervezési pályázat kiírását, ahol fókuszálhatunk a kert közötti korszerű és szakmai elemek mentén kialakított stratégia születéséhez ennek a fontos kérdésnek a rendezésére.

MA&U Planning: Egyedi tervezésű pad, Aktivitás galéria, útvonalak jelölés
 Foto: Kristine Austen
 Hello Wood: Lomhéz, Csúrompuzista
 Foto: Bujnovszky Tamás
 lampas* COVER L701 parklámpa
 Heizez János: Információs tábla, Dandenong Botanical Reserve, Victoria, Australia
 Foto: Heizez János

„mert itt örök az álom, Örök a szél és a lomb a fákban” (Maurice Maeterlinck)
 Balogh Péter István emlékének

NAPIREND ÉS HASZNÁLAT

Egy kert, amely a nyarvatartási időben nyitva áll. De akkor igazán. Úgy gondoljuk hogy az arborétumot jobban meg kell nyitni mind a hallgatók és itt dolgozó oktatók, szakemberek, mind a lakosok számára. Szó szerint több kapuval. Az alsó kert délnyugati sarkában lévő kapu kifejezetten a villamosal érkezők bejárata lesz, így a campus bejártaiboz a Szűret utca és a Tas vezér utca megalkodik azonos távolságba kerülnek. A kapuból induló ösvények egyike a „K” épülethez, a másik a felső arborétumba, egy újonnan nyitott kapu keresztül vezet. Ez a kapu a lebontott „I” épület helyén van, így lesz egy új É-D irányú közlekedő tengely a terület nyugati oldalán. Az új mélygarázzal az autók reggel teljesen elkerülnek a közönségi forgalmat, délután a főbejáraton keresztül elszívóznak. A tervezési területen összesen 83 parkolóhelyet létesítünk, 66-ot az alsó kertben, 17-et pedig a felsőben.

- dendrológiai érték
- 75% kisméretű vagy társasokkora fa
- fák értéketartó jelöltjei
- lombhullató fa
- örökzöld fa
- új lombhullató fa
- új örökzöld fa
- helyszínen öntött, gázalattal bevezetett fém szegélyvel
- 20x20 cm kockából fém szegélyvel
- 10x10 cm kockából szálraon rálvó
- stabilizált zússztó burkolat
- hőkezelés fa burkolat
- gőngy
- évelők
- cserjék